

Ana Belén Vega

NOTA TXARRAK ETA JENIOAK?

Irakasgaiak: Euskara, Giza Zientziak

Gaia: Biografia berezi bat idazten

Maila: 3 DBH

Saio kopurua: 6 ordu

Proposamenaren testuingurua:

Jenio batzuei buruzko informazio bilatu ondoren, ikasleek binaka biografia berezi bat idatziko dute pertsonaia hauen zailtasunak eta lorpenak adierazteko asmoz. Horrez gain, beste gelakideei kontatuko dizkiete pertsonaia horien gorabeherak.

Landuko diren oinarritzko gaitasunak:

- ✓ Hizkuntza komunikaziorako gaitasuna (2., 3., 4., 5., 7. , 8. jarduerak)
- ✓ Ikasten ikasteko gaitasuna (3., 4., 5., 6., 10. jarduerak)
- ✓ Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna (3., 5., 6., 10. jarduerak)
- ✓ Informazioa tratatzeko eta teknologia digitala erabiltzeko gaitasuna (2., 3. jarduerak)
- ✓ Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna (9. jarduerak)
- ✓ Giza eta arte kulturarako gaitasuna (2., 3. jarduerak)
- ✓ Zientzia-, teknologia-, eta osasu- kulturarako gaitasuna (2., 3. jarduerak)

Helburu didaktikoak:

- ✓ Irakurritako informazioa ulertzea.
- ✓ Garrantzizko informazioa hautatzea.
- ✓ Testua planifikatzea eta idaztea.
- ✓ Ahozko eta idatzizko erabilerak hobetzeko auto-ebaluazio eta auto-zuzenketa estrategiak erabiltzea.
- ✓ Informazio-teknologiak gero eta autonomia handiagoz erabiltzea.
- ✓ Ahoz eta idatziz koherentziaz eta zuzentasunez aritzea.
- ✓ Testua idaztea eta ahoz aurkeztea eperako.
- ✓ Errespetuzko eta lankidetzarako jarrera izatea.
- ✓ Jarduerak egiterakoan jarrera positiboa eta aktiboa izatea.
- ✓ Besteen lana baloratzea.
- ✓ Ahozko adierazpenak euskaraz egiteko interesa agertzea.
- ✓ Ebaluazioan aktiboki parte hartzea eta ahozko testuak norberak ebaluatzen eta zuzentzen estrategiak erabiltzea.
- ✓ Jarrera positiboa eta aktiboa erakustea iritziak adieraztean.

Edukiak:

- ✓ Informazioa esanguratsuaren bilaketa IKT edo beste baliabideak erabiliz.
- ✓ Testuak idazteko prozedurak.
- ✓ Testu planifikazioaren garrantzia.
- ✓ Ahozko azalpenaren planifikazioa.
- ✓ Ahozko adierazpenerako zenbait strategiaren erabilera.
- ✓ Oinarritzko hizkuntza eta diskurtso-elementuen erabilera, ideiak testu barruan

- ✓ kohesionatzeko.
- ✓ Jenio arrakastatsu batzuen gorabeherak ezagutzea.
- ✓ Idazmenaren garrantziaren balioespena.
- ✓ Taldeko lanean parte hartzea.
- ✓ Ahozko azalpenen ezaugarriak.
- ✓ Berrikustearen garrantzia.
- ✓ Jarduerak egiterakoan jarrera positiboa eta aktiboa.
- ✓ Auto-ebaluazio eta auto-zuzenketa estrategien erabilera.
- ✓ Komunikazio-harremanetan, lankidetzarako eta errespetuzko jarrera.

Jardueren sekuentzia:

a) Planifikatzea:

1. Jenioa, nor ote?
2. Jenioak ezagutzen

b) Gauzatzea:

3. Ikerketa
4. Biografia berezi bat idazten
5. Berrikusten
6. Besteen lana zuzentzen laguntzen

c) Erabiltzea:

7. Behin-betiko testua idazten
8. Ahozko azalpenak
9. Hausnarketa txiki bat
10. Ebaluatzen: nire lana eta sekuentzia hau

Ebaluazioa

Adierazleak:

1. Ea jenioari buruzko ikerketa egiten duen.
2. Ea informazio garrantzitsua bilatzen eta hautatzen duen.
3. Ea testua planifikatu eta idazten duen egitura, egokitasuna, koherentzia, kohesioa eta zuzentasuna mantenduz.
4. Ea berrikusketa lana egiten duen.
5. Ea informazioa ordenatuta eta argi ematen duen.
6. Ea entzute prozesuan besteen lana baloratzen duen eta adi entzuten duen.
7. Ea ahoskera eta intonazio egokia erabiltzen duen.
8. Ea auto-ebaluazio eta auto-zuzenketa- estrategiak erabiltzen dituen.
9. Ea talde lanean parte hartzen duen eta besteen parte hartzeak errespetatzen dituen.
10. Ea IKTak autonomiaz erabiltzen dituen.
11. Ea jarrera positiboa eta aktiboa duen bere esperientzia eta ikuspegia adierazten.

Tresnak:

- ✓ Jardueren sekuentzian:
 - ✓ Hasierako ebaluazioa: 1. jarduera
 - ✓ Prozesuaren ebaluazioa: gainontzeko jarduerak
 - ✓ Azken ebaluazioa: ikasle bakoitzaren ekoizpena
- ✓ Irakasleak erabiliko duen beste edozein:

NOTA TXARRAK ETA JENIOAK?

1. JARDUERA

Jenioak? Nortzuk ote dira jenioak? Orokorrean, jenioak oso pertsona azkarrak direla suposatzen dugu. Horrek esan nahi du espediente akademiko bikaina izango dutela, baina askotan ez da horrela gertatzen. Hainbat jenio asko sufritu dute eskolan, edo beharbada, bizitzan, arrakastatsuak izan arte. Ezagutzen duzue horrelakorik?

Sekuentzia honetan jenio batzuk ezagutuko dituzue eta bizitzan izan dituzten zailtasunei eta lorpenei buruzko ikerketa egin ondoren, biografia berezi bat idatziko duzue gelakideei kontatzeko. Baina hasi baino lehen, galdera bat: sekuentzia honen lehen orrian dauden argazkietan ezagutzen duzue norbait?

2. JARDUERA

Hurrengo web orrian ageri den informazioa astiro eta patxadaz irakurri ondoren, binaka, aukeratu jenio bat:

<http://sites.google.com/site/jenioak/>

3. JARDUERA

Jenioa aukeratuta, berari buruzko informazioa bilatu beharko duzue. Horretarako, entziklopediak eta Internet erabiliko dituzue. Zoritxarrez, informazio gehiena gaztelaniaz, eta kasu batzuetan ingelesez, egongo da, baina ez kezkatu! Ez duzue dena euskarara itzuli behar, behar dituzuen datuak baino ez! Euskaraz dauden bilatzaileak erabili ahal dituzue edo, bestela, Google-n idatzi aukeratutakoaren izena gehi "jaio zen" adibidez; horrela, euskaraz dagoena agertuko zaizue.

Informazio guztia batu ondoren, bete ezazue hurrengo taula. Gogoratu! Egingo duzuen lana besteei kontatzeko izango da, horregatik ezin da izan datuz jositako zerbait, oso aspergarria izango delako! Garrantzitsuena baino ez!

BIZITZAKO DATU GARRANTZITSUENAK	ESKOLAKO PASADIZOAK EDO BIZITZAN IZANDAKO ZAILTASUNAK	LORPEN PROFESIONALAK

4. JARDUERA

Badakizue biografia batean pertsona baten bizitzaren gorabeherak kontatzen direla, baina orain biografia berezi bat idatzi beharko duzue aurreko taulan jasotako datuekin. Zuen idatzietan asmoa ez da izango pertsonaia hauen gorabehera guztiak kontatzea, baizik eta euren bizitzan izandako zailtasunak eta lorpenak adieraztea.

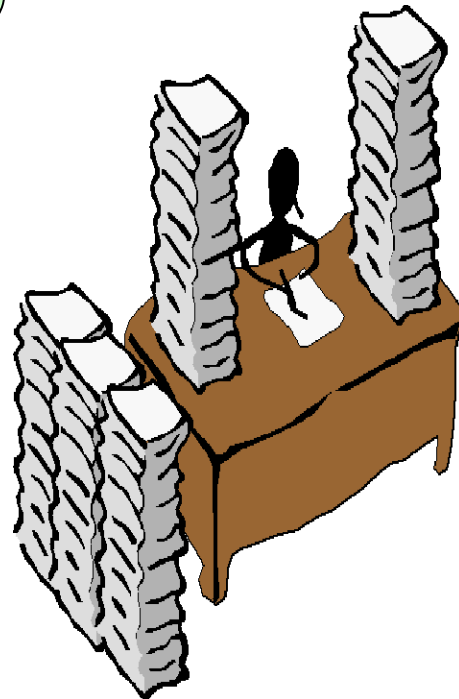
Idatzi berezi honek hiru atal izango ditu eta bakoitza paragrafo bat bihurtuko da. Horretarako, kontuan izan ondokoak:

1. Pertsonaiaren aurkezpena eta bere bizitzako datu garrantzitsuenak.
2. Atal hau honela hasiko da: *“Gaur egun jentotzat hartzen dugun arren ez da beti horrela izan...”* eta atal honetan kontatu eskolako gorabeherak edo bizitzan izandako zailtasunak.
3. Atal hau honela hasiko da: *“Hala eta guztiz ere, ...”* eta hemen kontatu bere lorpenak.

Zuen testua idazten hasi baino lehen gogoratu **zer egiten duen idazle on batek**:

- ✚ **Asmo bat du:** idazten duen testuarekin badaki zer lortu nahi duen.
- ✚ **Irakurleak nortzuk** izango diren kontuan hartzen du.
- ✚ **Planifikatu** egiten du testua. Ideiak bildu eta antolatu eskema batean.
- ✚ Testua **idazten** du. Eskema testu idatzia bihurtuko du.
- ✚ **Laguntza** erabiltzen du: hiztegiak, informazio iturriak, gramatika eta ortografia liburuak...
- ✚ **Birpasatu** egiten du idatzitakoa, ea betetzen duen hasierako helburua,

5. JARDUERA

Aurreko jardueran dauden pausoak jarraitu badituzue testuak idazteko, orain berrikusketa atalean zaudete. Zuen zirriborroa irakurri eta saiatu zuzentzen, gero erantzuna eman hurrengo galderei:

1. Zein izan da zuen idatziaren asmoa?	
2. Asmo hau bete da idatzi duzuen testuaren bidez?	
3. Kontuan izan duzue testu hau besteei kontatzeko izango dela?	
4. Kontuan izan duzue nortzuk izango diren hartzaileak eta zenbat dakiten gaiari buruz?	
5. Ahalegindu zarete informazioa bilatzerakoan?	
6. Informazioa bilatzerakoan beharrezko informazioa soilik idatzi duzue taulan ala informazio gehiegi hartu duzue?	
7. Paragrafo bakoitzak dauzka aurkezpena, garapena eta ondorioa?	
8. Informazioa antolatuta dago?	
9. Gramatika, ortografia edo puntuazio akatsik badago?	
10. Zirriborrea arretaz birpasatu eta zuzendu duzue?	

6. JARDUERA

Orain zuzentzaile bihurtuko zarete. Horretarako, elkartrukatu zuen idatzia beste bikote baten idatziarekin eta bete taula:

1. Kontuan izan dute idatziaren asmoa pertsona horren zailtasunak eta lorpenak adieraztea dela?	
2. Kontuan izan dute testu hau besteei kontatzeko izango dela?	
3. Informazio nahikoa eta eman beharrekoa dago?	
4. Paragrafo bakoitzak dauzka aurkezpena, garapena eta ondorioa?	
5. Informazioa antolatuta dago?	
6. Gramatika, ortografia edo puntuazio akatsak daude?	
7. Testua hobetzeko aholkurik?	

7. JARDUERA

Bueltatu testuak eta aurreko taula egileei eta idatzi behin-betiko testua aholku eta zuzenketa guztiak kontuan hartuta.

8. JARDUERA

Besteei kontatzeko ordua heldu da! Kideek adi entzungo dituzte zuen azalpenak eta hurrengo taula beteko dute + bat ipiniz bete baduzue hor dioena edo – bat ipiniz ez baduzue hori bete. Horregatik, kontuz zuen ahozko azalpenak ematerakoan:

Ideiak antolatuta daude, ordenatuta eta objektiboki transmititu ditu	
Astiro hitz egin du eta ondo ahoskatu du	
Intonazioa egokia da, hitz-gakoak nabarmendu ditu; ez da ez monotonia ezta nabarmenegia ere	
Naturaltasunez hitz egin du, ez du ematen buruz ikasi duela, ezta ez duela prestatu ere.	
Hitz zehatzak erabili ditu.	
Ez du “makulu” hitzik erabili.	
Keinuak egin ditu adierazkorragoa izateko	
Entzuleei begiratu die, baina begirada ez dago puntu batean galduta.	
Entzuleen arreta lortu du.	
Erritmo egokia mantendu du.	

9. JARDUERA

Ahozko azalpen guztiak entzun ondoren hainbat jenioen gorabeherak ezagutzen dituzue. Hemen agertu diren pertsonaia guztiak nahiko famatuak dira, baina agian kasuren bat ezagutzen duzue hain ospetsua ez dena, komentatu talde txikietan eta gero hausnarketa egin bi galdera hauei erantzuna emateko:

- **Berdintasunik badute elkarrekin? Zertan dira berdinak?**
- **Zergatik bihurtu ziren jenio?**

Talde bakoitzak bere usteak idatziko ditu, gero denek elkarrekin, talde handian, irakurtzeko.

10. JARDUERA

Orain, lana amaitzeko, iritzia eman eta klaseko kideen iritziekin alderatu:

- ✓ Zer ikasi duzu sekuentzia honetan?
- ✓ Gustatu zaizu egindako lana?
- ✓ Egindako jardueren artean zein gustatu zaizu gehien? eta gutxien?
- ✓ Zerbait aldatzekotan zer izango litzateke? Nola aldatuko zenuke?
- ✓ Zerbait gehiago proposatuko zenuke?
- ✓ Zer iruditu zaizu zaila?
- ✓ Nola konpondu zara zailtasunak gainditzeko?
- ✓ Behar izan duzun laguntza izan duzu?
- ✓ Binaka aritu zaretenean arazorik izan duzu? Nola konpondu duzue?
- ✓ Ikasi duzuna kontuan hartuta, zer izan da baliogarriena edo gehien gustatu zaizuna?
- ✓ Eman sekuentzia osoaren balorazioa.

